

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

121. De proprij iudicij, ac intellectus abnegatione in colloctionibus ac
disputationib[us].

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

D. Aug. ser.
de verb. Apost.

Sic Augustinus: Omnem creaturam excedit, omnem facturam præterit, universa præcellit: si enim quæras magnitudinem, major est, si pulchritudinem, pulchrior, si dulcedinem, dulcior, si splendorem, fulgidior, si iustitiam, iustior, si fortitudinem, fortior, si pietatem, clementior. Et subdit rationem: Nulla enim ratio patitur, ut vel factura factori suo æquetur, vel opus artificis comparetur. Quod iam præallegata scriptura

D. Bern. ser. 1.
de omnibus
Sanct.

comprobat: *Qui fecit fortia, fortior est, & qui fecit pulchra, pulchrior illis est.* Eadem est sententia Bernardi. Qui inquit, miraris in Sole splendorem, in flore pulchritudinem, in pane saporem, in terra fecunditatem? Sed à Deo hæc universa donata sunt, nec dubium, quin multò amplius reserva verit sibi, quàm dederit creaturis. O quàm facilis! ô quàm suavis ascensus hic per creaturas ad Creatorem!

Matth. 6.

Considerate lilia agri, quoniam, nec Salomon in omni gloria sua cooperitus est, sicut unum ex istis. Ex hoc sculi pulchritudine, odore,

Plotinum Philosophum ad Deum ascendisse, scribit August. Et Tullius: Cùm tam certos caeli motus, tam ratos ætærum ordines, tamque inter se omnia conexa considero, in æniorem Artificis totus accendor.

D. Aug. 10. de Civit. 14. Cic. 2. de nat. Deor.

De proprii iudicij, ac intellectus
abnegatione in colloctioni-
bus, & disputatio-
nibus.

PUNCTUM CXXI.

Sed jam ad proprii iudicij ac intellectus abnegationem revertamur. Eodem proprii iudicij, ac intellectus vitio laborant, qui in colloctionibus, ac disputationibus ita sunt propriæ addicti sententiæ, ut alterius nunquam acquiescant. Hi spiritum contradictionis habent, nunquam sentiunt, quod alij sen-

Spiritum con-
tradictionis
qui habeant.

tiunt, ac si essent perpetui interpretes veritatis, Scripturæ glossatores, Rabbi super terram, Doctores irrefragabiles, qui soli spiritum Dei haberent, per quos solos loqueretur Deus.

Plenus sum sermonibus (dicebat his per- similis in Job) *coarctat me spiritus uteri mei, Job. 32. en venter meus quasi mustum absque spiraculo.* Ubi Gregor. adnotat, superbos ple- nos se Spiritu sancto asserere, & hinc ar- roganter dicere: *Audi, Job, eloquia mea, & omnes sermones meos ausculta.* Vides hic, quæso, characterem, formamque loquen- di arrogantium? Hoc enim habet pro- prium doctrina arrogantium, ut humili- ter nesciant inferre, quod docent: in ver- bis enim eorum proditur, quòd cùm do- cent, quasi quodam sibi videntur subli- mitatis culmine residere, eosque quos docent, ut longè infra se positos, veluti in imo respiciunt, quibus non consulendo loqui, sed vix dominando dignantur. Ver- ba Elii ad Seniores: *Iunior sum tempore, Job. 32. Sperabam, quòd atas prolixior loqueretur, & annorum multitudine doceret sapientiam, sed ut video, (ô quàm malè vides!) spiritus est in hominibus, & inspiratio Omnipotentis dat intelligentiam, q. d. Nuper ego me dis- piciebam juvenem, verebar & venerabar senes: at nunc sententiã mutare cogor, juvenes*

intus majorem spiritum alunt, acutiore, doctiores, sanctiores sunt senibus. Non sunt longè si sapientes, nec senes intelligunt iudicium, idèò dicam, audite me, ostendam vobis ego meam sapientiam. O mentis tumorem! ô iudicij proprietatem!

Hanc in mutuis colloquiis, aut dispu- tationibus per necessariam abnegatio- nem suadet Apostol. 2. Tim. 2. *Noli con- tendere verbis. Græcè: Noli verbigerare.* 2. Tim. 2. Græc.

Hoc est, inutiles quæstiones de nomi- ne, ut ajunt, devita, non enim ad verita- tem rei faciunt. Sic Augustinus. Verbis contendere, est non curare, quomodo er- ror veritate vincatur, sed quomodo di- ctio tua dictioni præferatur alterius, sci- licet in disputando non veritatem quæ- rere, sed ostentare scientiam doctior, aliis videri, victor, ac superior evadere velle, quod juvenum est, ac elati animi.

O quàm

O quam malum! & quam contra charitatem, suam semper mordicus sententiam trueri! Ut modesti fuerunt sancti, & ipsimet Ecclesie Doctores! Magnus ille Doctor Ecclesie Gregorius ad enascentem quandam in parabola nuptiarum difficultatem ex contextu D. Marth. & D. Lucæ, hoc habet: At si quis forte contendat, hanc eandem esse lectionem, ego melius puto, salva fide, alieno intellectui cedere, quam contentionebus deservire.

Apostolorum Princeps objurgatus à Paulo, quod adhuc quibusdam cibis, veluti antea in lege, abstineret, quanquam in hoc nec venialiter quidem peccaverit, quin in rectissima fecerit intentione, ut optimè probant recentiores, Valsq. & Corn. à Lapide: nam licitum erat intermedio eo quodam tempore, hoc est, ante plenam evangelicæ legis promulgationem, antiquis, ac jam mortuis, etiam necdum mortiferis cæremoniis uti, quemadmodum idem Paulus usus est, dum Timotheum circumcidit, sibi que caput in Cenchreis rotondit, ne Judæi scandalum parerentur, & Judæum sefaciens, ut Judæos ipsos lucrifaceret, & sic Petrus usus est, ne Judæi recens conversi, necdum profus Moysen dedociti, quasi nimia legalium ciborum abstinencia læderentur nihil tamen pro rei defensione intulit: sed protinus correptioni conquevit, ac humiliter tacens, quod reprehensibilis esset, juxta Pauli sententiam, confessus est. Pro qua re in sacris Paginis difficillima, ut ex D. Hieronym. ad Augustinum, & Augustini ad Hieron. epistolis patet, quod Petrum reprehensibilem dicamus, nec tamen venialiter deliquisse, observandum est, duo in quavis actione posse considerari: primum, intentionem, conscientiam, & fidem, qua actio fit: secundum, eventum illius, aut omissionem alicujus circumstantiæ ex inconsiderantia, qua fiat, ut ea actio minus cauta, & prudens ab aliis censeatur. Hinc accidere potest, ut quis interdum à culpâ sit liber omnino ob naturalem inconsiderantiam, exterius tamen videatur reprehensione, & admonitione dignus ob aliud, quod inde oriatur. Sic Paulo vi-

Speranza Scripturæ selectæ.

A sus est reprehensibilis Petrus, quod non tam cautè illis adhuc cæremoniis usus fuerit, ut ex Barnabæ, aliorumque quorundam hæsitacione constituit. Habuit ergo integerrimam intentionem, ac fidem Petrus, dum à cibis abstinuit, & per consequens non peccavit: quia tamen cautior ac prudentior fuisset, si non abstinuisset, cum hæc non abstinendi facultas jam cuique data esset, & præsertim ab ipso Petro verbo, & exemplo aliàs comprobata fuisset, abstinens nunc maxime cum admiratione quorundam, ut reprehensibilis judicatur, ne scilicet alij ex facto alioquilito, quod in posterum non liceret, asserere auderent.

Hic autem quis non miretur summam intellectus abnegationem dum Theologorum (hunc titulum dat Petro Arcopagita) tam humiliter siliuit, ac prorsus acquievit? Nulla Petrus usus est ratione ad factum comprobandum. Non dixit: Meum est de rebus fidei decernere: scio, ac intelligo id, quod ago, sed vel eorum multitudine protinus caput submitit. Unde Gregor. Tacuit Petrus, ut qui primus erat in Apostolatus culmine, primus esset in humilitate. Est August. Rarius, & sanctius exemplum Petrus posteris præbuit, quod non dedignarentur à posterioribus corrigi, quam Paulus, quod confidenter auderent minores majoribus pro defendenda veritate, salva charitate, resistere.

Sed 4. Reg. mirabilis certè proprii judicii, ac intellectus abnegatio Elisei. Jam suis oculis viderat Propheta curru igneo raptum Eliam, unde clamavit: *Pater mi, Pater mi, currus Israël, & auriga ejus*; paulò post adveniunt filij Prophetarum (quod est in Scripturæ phrasi, discipuli Prophetarum) & cum eis quinquaginta viri fortes, ut quærant Eliam: *Si forte, inquit, tulisset eum Spiritus Domini, & projecisset eum in unum montem, aut unam vallium.* Ad quos Eliseus, qui Eliam raptum viderat, & non reversum usque ad mundi finem, per specialem revelationem noverat: *Nolite, inquit, mittere.* Hoc est: Jam raptus est, frustra in terris quæreretur. Illi verò *coegerunt eum, donec acquiesceret, &*

Bbb diceret:

D. Gregor. hom. 38. in Evang. S. Gregorius minime pertinax in suo sensu.

Gal. 2.

Vnq. l. 2. q. 103. disp. 182. cap. 7. Corn. à Lap. Gal. 2. Ath. 16. & 18.

S. Petri modestia, & humilitas.

D. Gregor. hom. 18. in Ezech. D. August. ep. 19. ad Hier.

4. Reg. 2.

Chartus. hoc loco.

diceret: *Mitte*. O singularem iudicij abnegationem! ut mox acquievit! ut non contestatus est per cælum, per terram, per Deum, propriis oculis vidi! sed ne contenderet, cessit, & dixit: *Mitte*; potius cum rubore voluit cedere. *Et coegerunt eum, donec quiesceret*. Græcè: *Et coegerunt eum, donec erubesceret*, vel Hebr. *usque ad pudesceri*. hoc est: Illi obstinato animo contendebant repertum iis; ille maluit pudore suffundi, quàm amplius contentiosè obistere. *Mitte*, inquit. *Et miserunt quinquaginta viros, qui cum quaesissent tribus diebus, non invenerunt, & reversi sunt ad eum*; quibus ait: *Nunquid non dixi vobis: Nolite mittere?* Sic, sic, et si res, de qua agitur, ipsa luce meridiana sit clarior, et si manibus palpata, & oculis visa, præstat magis pro servanda pace quiescere, quàm contradicere.

Græcè.
Hebr.

S. Vinc. Ferr.
de vita
spir. c. 3.
Contentiones
q. a nobrem
f. v. genda.

Hoc generaliter habeas pro quacunque re temporalis, inquit D. Vincent Ferrer. ut ubi alium contradicere videas, quantumcunque exorbitet à iudicio rationis, quodecunque incommodum sufferas pro interna mentis tranquillitate servanda, quæ per tales repugnantias perturbatur, dum homo suo iudicio adherendo verbis, vel cogitationibus cum aliis altercatur. Nec hoc solum in temporalibus, sed etiam in spiritualibus, quia majus detrimentum acquiritur in diminutione humilitatis, tranquillitatis, & pacis cum aliis contendendo, quàm possis reperire profectus in quocunque alio virtutis exercitio, voluntate propria affectata, alteri repugnando.

Ecl. 4.

Jansen. ibid.
Mendacium
fateri potius,
quàm defendere.

Non contradicas verbo veritatis ullo modo, & de mendacio in eruditionis tua confundere. Hoc est, secundum Jansenium, si quod mendacium per imprudentiam, & inscitiam protulisti, ne pergas illud impudenter defendere, aut negare, sed potius illud verecundè fateri. Sunt, qui quodlibet dictum, et si nulli subnixum rationi, eò solum, quòd dictum est, defendunt. O quàm fatius de mendacio in eruditionis aliquando confundi, quàm pertinaciter semper suam sententiam tueri!

A. Quam abhorrebat Job à contentionibus, dum rogabat amicos: *Respondete, obsecro, absque conventione, & loquentes id, quod iustum est, iudicate*. Contentio est impugnatione veritatis cum confidentia clamoris: q. d. Vocem non extollatis, sed sedato, peccatòque animo loquimini, ut veritatem dignoscatis, non contentiosè eam impugnetis. Septuag. *Sedete, obsecro*: hoc est, non surgaris elatione vocis, ac motu corporis, (quod rixantium est, qui voce volunt pertingere, quòd ratione non possunt) sed sedete, ut sedato animo disputetis.

In disputationibus eousque progrediendum, quousque veritas emergat: quæ ubi emerit, statim est quiescendum. Quod etiam fieri debet antè, si alter turbato animo contradicit. Virulenta victoria est, ubi cum viceris, perdas amicum.

C. Lipsius.

Abstine à lite, & minues peccata. Et hoc non est homini, qui separat se à contentionibus. Tu nisi centies subsumas, ac insurgas, inhonoratum te reputas. Salomon inquit, majorem esse honorem, separare libris, se modesto à contentionibus.

Consuluit Apostolus, ut ne lites sint, res ipsæ dimittantur. Tu opinionem tuam, ne fiat lis, non dimittes? non cedes? non conquiesces? Id optimè faciunt, qui paulatim assuescunt abnegationi proprii intellectus, qui norunt alienam sententiam æstimare, meliori calculo subscribere, &c.

Inter veræ sapientiæ proprietates, modestia, & suadibilitas est. Sic Jacobus: *Quis desursum est sapientia, primum quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens*; hoc est, reddit faciles, docibiles, & subditos saniori doctrinæ, melioribus consiliis, ac liquidæ veritati. Sic Paëz ibidem. Itaque sapientiæ de deo sum est, nunquam alteri se submittere, sed veri sapientis est, bonorum suasioni assensum præbere. Sic

Beda.

Job. 6.
D. Thom. 2.
2. q. 38. ar. 3.
Job contentio-
num osor.

Septuag.

In disputatio-
nibus quous-
que progredi-
endum.

Lipsius.
Ecl. 28.
Prov. 20.
Cavendum à
libris.

2. Tim. 2.

Jacob. 3.
Sapientia ve-
ra signum ju-
dicialium.

Paëz. ibid.
Terrena in-
dium pertina-
cia.
Beda.

De